

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТOK
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

МУКАЧЕВО
27 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

УДК 373.3/.5.015.31:159.923(477)(043.2)

*Розглянуто і схвалено кафедрою теорії та методики початкової освіти
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 29 вересня 2023 року)*

Рецензенти:

Кіліченко Оксана Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

Кравченко Тетяна Миколаївна, PhD, доктор філософії в галузі Освіта/Педагогіка, викладач кафедри англійської мови, літератури та методики іноземних мов, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

Наукове консультування і редагування:

доктор педагогічних наук, професор Товканець Ганна Василівна.

Н74

Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (27 вересня 2023 р., Мукачево) / За заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 130 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

Редакційна група:

Товканець Г. В. – д. пед. н., завідувачка кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету, Сідор Ю. І. (ПО-3), Недосека І. Р. (ПО-2), Нестерук А. А. (ПО-2), Чорноморець А. О. (ПО-2), Сарканич К. В. (ПО-4), Мороз М. В. (ПО-21сп).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат,
цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

на десятиріччя вперед - посади дерево, якщо ти думаєш на століття вперед - виховай людину!»).

Список використаних джерел:

1. Бібік, Н. М. (Ред.) (2017). Нова українська школа: порадник для вчителя//Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди» С. 13
2. Управління формуванням професійної компетентності вчителя. / В. Бондар, І. Шапошнікова // Освіта і управління. – 2006. – Т. 9, № 2. – С. 20-27.с
3. Закон України про освіту. № 2145-19. (2017, 5 вересня). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Видавництво «Плеяди», 2008. ISBN 966 8217 38 1. ISBN 966 8217 38 1. Т38. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макін. С.7
5. Хващевська, О. О. (2017). Сучасні педагогічні технології в навчанні молодших школярів. Молодий вчений. С.20-24

Сідор Ю. І.
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальності 013 Початкова освіта, групи ПО-3
Мукачівського державного університету
Науковий керівник:
к. п. н., доцент Кузьма-Качур М. І.

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЯК МЕТОДУ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довіллі. Головними завданнями природничої освітньої галузі у початковій школі є: виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля; формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до природоохоронних акцій; розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження); поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього [5].

Ознайомлення молодших школярів з об'єктами та явищами природи має бути цікавим, максимально наближеним до життя, дохідливим з врахуванням їх вікових особливостей. Потяг до всього живого закладений у дитини від самого народження, та чи не найяскравіше виявляється він у віці 6-9 років. Молодші школярі радіють і

сонячному зайчику, і першій квітці, і комасі, що прокинулася від зимового сну, і ластівці, що прилетіла з далеких країв. Відчуття краси, розуміння природи не приходять само собою, його треба формувати з раннього дитинства, коли інтерес до довкілля особливо великий. Як стверджував В. Сухомлинський, сама по собі природа не розвиває й не виховує. Тільки активна взаємодія з природою здатна виховати найкращі людські якості. Ось чому важливо при формуванні природознавчої компетентності спрямувати роботу з учнями на збереження, примноження, впорядкування навколишнього середовища. Розпочинаючи роботу з першого класу, слід прагнути викликати у дітей передусім допитливість, а згодом – стійкий інтерес до природи і на цьому підґрунті – відповідальне ставлення до всього живого, що просить нашої допомоги, захисту й любові [1].

Відомий педагог Марія Монтесорі розглядає спостереження як «важливий етап в формуванні природничої компетентності у молодших школярів. Вони повинні навчитися бачити, аналізувати і робити висновки на основі того, що вони спостерігають у природі» [2]. Воно передбачає уважне споглядання за явищами природи та вивчення їх характеристик, досліджувати та сприймати навколишній світ, розвивати увагу, спостережливість та критичне мислення.

Пізнання довкілля розпочинається з накопичення чуттєвого досвіду, який осмислюється з метою засвоєння знань. З огляду на це, Т. Байбара трактує спостереження як «цілеспрямоване, планомірне сприймання об'єктів навколишньої дійсності, яке підпорядковане конкретно-визначеним цілям і вимагає вольових зусиль» [6].

Спостереження активізує пізнавальну діяльність молодших школярів, сприяє формуванню у них наукового підходу до досліджуваних об'єктів, показує можливість отримувати інформацію.

На думку Т. Гільберг компетентнісний підхід в освіті обумовлює використання таких методів навчання, які насичені емоційним чуттєвим сприйняттям, що ґрунтуються на безпосередньому сприйнятті об'єктів і явищ органами чуттів. Вона вважає, що спостереження є своєрідним дослідженням, під час якого проводиться візуальний контроль за об'єктом, дозволяючи подіям розгортатися природним шляхом і відзначаючи будь-які зміни [4].

Основними характеристиками спостереження як методу формування природознавчої компетентності науковці визначають:

1. Систематичність. Спостереження повинні здійснюватись регулярно, що дозволяє учням отримувати стійкі знання та навички.

2. Об'єктивність. Учні спостерігають за природними явищами без будь-яких прикрашень або вигадок. Це допомагає формувати правильну картину світу і уникати помилкових уявлень.

3. Диференційованість. Вчителі повинні представляти різні види спостережень для учнів. Це дозволяє кожному учневі мати можливість займатись цікавим йому видом спостереження та збільшує індивідуальну мотивацію учнів.

4. Систематизація. Отримані учнями результати спостережень потрібно систематизувати, оформити у вигляді малюнків, схем, таблиць або записів. Це допомагає учням зрозуміти, зберегти та узагальнити знання.

В цілому, спостереження як метод формування природознавчої компетентності молодших школярів сприяє їхньому активному навчанню, розвитку пізнавальних навичок та формуванню науково-дослідницької активності. Воно сприяє збагаченню знань про навколишній світ та підготовленості учнів до подальшого вивчення природничих наук. Спостереження – цілеспрямоване, спеціально організоване сприймання предметів і явищ об'єктивної дійсності, метод наукового пізнання. Спостереження потребують активізації всіх психічних процесів особистості, особливо уваги, мислення, волі [3].

Отже, спостереження є ефективним засобом формування природознавчої компетентності у молодших школярів. Воно допомагає розвивати їхню увагу, спостережливість та критичне мислення, а також набути практичні навички у роботі з оточуваним світом. Спостереження також сприяє розвитку наукової уяви та цікавості до природничих наук.

Список використаних джерел:

1. Редчиць Н. М. Шляхи формування природознавчої компетентності молодших школярів на уроках природознавства. 2023.
2. Кукалець М. В. Словник-довідник основних термінів і понять. С. 213.
3. Розіна О. Ю. Сутність сенсорного розвитку дитини раннього віку на основі впровадження технології Марії Монтессорі. 2018.
4. Гільберг Т.Г. Навчально-методичний посібник. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу/ Тетяна Гільберг, Світлана Тарнавська, Зоя Хитра, Ніна Павич.– Київ: Генеза, 2020. – 240 с.
5. Шиян Р. Б. Типова освітня програма 3-4 клас. 2022.
6. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства в початковій школі: Навч. посібник. / М.В.Кукалець. – Львів: «Новий Світ-2000», 2011. – 223с.

Сідор Ю. І.
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальності 013 «Початкова освіта», групи ПО-3
Мукачівського державного університету
Науковий керівник:
д. п. н., професор Товканець Г. В.

РОЗВИВАЛЬНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Освітнє середовище в початковій школі є дуже важливим для успішного навчання і розвитку дітей. У створенні та організації освітньо-розвивального середовища початкової школи важлива роль відводиться педагогу та його професійній підготовці, оскільки він формує майбутнє молоде покоління гуманного та демократичного суспільства [3]. Для того, щоб створити чудову та сприятливу

Свищо С. М., Масляник Л. В., Лалак Н. В. Асистент учителя як член команди соціально-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами.....	98
Симканич О.І., Король Н.В. Інноваційні технології формування професійної компетентності педагога Нової української школи.....	100
Сідор Ю. І., Кузьма-Качур М. І. Сутнісна характеристика спостереження як методу формування природничої компетентності молодших школярів.....	102
Сідор Ю. І., Товканець Г. В. Розвивальне освітнє середовище початкової школи у формуванні ціннісних орієнтацій молодших школярів.....	104
Скрипка О. Ю., Лагола І. М. Використання інноваційних технологій під час вивчення прозових жанрів на уроках літературного читання в 3 класі.....	107
Співак Р.Ю., Пасько К. М. Психологічні особливості розвитку стресостійкості у студентів...	110
Строкоус Т. О., Білюк О. Г. Комплексний підхід при корекції заїкання у дітей молодшого дошкільного віку.....	111
Товтин Х. В., Лакатош М. В., Лалак Н. В. Використання літературної спадщини В. Сухомлинського в освітньому процесі початкової школи.....	115
Ху Сіньї, Пасько К. М. Психолого-педагогічні аспекти адаптації молодших школярів до навчання.....	117
Чорноморець А. О., Товканець Г. В. Формування ключових компетентностей в учнів початкових класів як вимога часу.....	118

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>